

epică aleasă face însă concesie gustului pentru senzaționalul romanțios, iar **M.-M.** pare să uite propria pledoarie pentru autenticitate.

SCRIERI: *Ada Lazu*, București, 1911; București, 1919; *Natalița*, București, [1916]; *Talburea*, București, 1922; *Făclii în noapte*, București, 1930.

Repere bibliografice: C.A. [G. Ibrăileanu], *Ada Lazu*, „Viața românească”, 1911, 7; Ilarie Chendi, *Schițe de istorie literară*, București, 1969, 175–177; A. Vojin, *Ada Lazu*, „Minerva”, 1911, 963; E. Lovinescu, *Scieri*, II, București, 332–333, V, 97–98; H. Sanielevici, *Talburea*, „Adevărul literar și artistic”, 1923, 120; Izabela Sadoveanu, *Constanța Marino-Moscu*, „Adevărul literar și artistic”, 1930, 492; Mărgărita Miller-Verghi, Ecaterina Săndulescu, *Evoluția scrisului feminin în România*, București, 330–339; G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, (1941), 599, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, (1982), 676; Otilia Cazimir, *Prietenii mei scriitorii*, București, 1960, 53–64; Constantin Ciopraga, *Literatura română între 1900 și 1918*, Iași, 586–589; *Dicționarul scriitorilor români*, III, București, 107–108; Elisabeta Dobrin Popescu, *O prietenie, prin muzică, în societatea bârlădeană a sfârșitului de veac XIX: Constanța Marino-Moscu – Josefina Sturdza. Însemnări autobiografice. Constanța Marino-Moscu către Adina Paula Moscu*, „Manuscriptum”, București, 2001, 1–4.

MARIA MĂNUCĂ

OFELIA ICHIM*

MĂNUCĂ, Maria (20. XII. 1940, București), poetă și pictoriță. Fiică a Paraschivei (n. Strună), casnică, și a lui Vasile Ciocan, tehnician mecanic, a absolvit Liceul „M. Eminescu” din Iași (1950–1957) și Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași (1957–1963). Între 1963 și 1965 obține, prin concurs, internatul preclinic la Catedra de Microbiologie a UMF Iași; în 1965 susține concurs de secundariat în Iași, urmat, în 1969, de examenul de medic specialist, susținut la București (Direcția de Medicină Preventivă). Între 1970 și 1976 realizează specializări și perfecționări la UMF Iași, Institutul de Igienă și Sănătate Publică, urmate de specializare la Institutul „Dr. Cantacuzino”, Spitalul Fundeni – Clinica de Hematologie, București (1977–1979). În 1979 susține examenul concurs (primariat) în București, specialitatea Laborator Clinic, Microbiologie, Hematologie. După obținerea concursului devine medic primar, șef al Laboratorului de Diagnostic al Direcției de Medicină Preventivă Iași (1981–1997). În anul 1997 se pensionează.

* Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” al Academiei Române, Str. Th. Codrescu, nr. 2, Iași, România.

Între 1975 și 1978 urmează cursurile Școlii Populare de Artă din Iași și București, făcându-se remarcată prin talentul pentru pictură. Din 1997 este membră a Uniunii Artiștilor Plastici din România și a Cenaclului de Arte Plastice al Medicilor „I. Țuculescu” din București. A participat la expoziții personale și de grup în țară și în străinătate: Veneția, New-York, Perugia, Ierusalim. A publicat versuri în revistele „Poezia”, „Convorbiri literare”, „Cronica”, „Dacia literară”, „Bazaarul literar”, „Vatra veche”, „Lumina” (Pancevo), „Pro Saeculum”, „Fântâna din Kos”, „Dor de dor” ș.a. Editorial, a debutat în 2001, cu volumul de versuri *După vernisaj*.

Influența picturii asupra poeziei este evidentă la **M.** Între cele două exprimări artistice există o simbioză puternică ce face ca ele să se potențeze una pe alta. Personalitate artistică definită mai întâi în pictură, ea își devoalează pasiunea pentru șevalet chiar în titlurile primelor două cărți de versuri: *După vernisaj* (2001) și *Acvarele vulnerabile* (2003). Dar profesia de medic își pune, la rândul ei, amprenta pe multe dintre versurile poetei. Astfel, în deschiderea volumului de debut, *După vernisaj*, se regăsesc două poeme-profesiune de credință, care vor defini întregul parcurs poetic al autoarei: *Cu microscopul* și *Îl caut mereu*. Instrumentul specific medicului de laborator devine intermediar între lumea profană și cea a inițiatului în culori și cuvinte zămislițoare de alte universuri și dimensiuni. Tic-tacul timpului măsurat de pendulul soartei se transformă în descântecul culorilor transformate în cuvinte: „Mă câștigă-un pendul/ nefilozofic, simplu:/ tic – culoarea; tac – cuvântul/ Cei doi nu se înfruntă./ Narcisul cuvântului aprinde culoarea/ narcisul culorii descântă cuvântul./ Așa îmi măsoară ei existența/ tic-tac/ tac-tic./ Ajuns la răspântie/ pendulul se poticnește ușor./ Acolo, cu microscopul,/ privesc lumea,/ văzută și nevăzută de ceilalți” (*Cu microscopul*). O altă coordonată este dată de căutarea esențialului din tablourile unor pictori celebri sau deconspirarea maestrului al cărui penel i-a devenit lui **M.** călăuză în tainele culorilor: „Țuculescu!/ De când l-am cunoscut/ simt ochii lumii împresurându-mă/ de pretutindeni;/ din poiene cu flori/ din troițe de lemn și candelabre,/ din castani, din borangic și icoane/ din albul zăpezii și din povești./ [...]// Și-l caut pe Țuculescu mereu,/ vrăjită de toți ochii din lume” (*Îl caut mereu*). Obsesia pentru culori recrează un spațiu și un timp al amintirii: „dintre culori îmi lipsea o nuanță de negru,[...] Mi-am amintit unde să-l caut:/ În blidarul bunicii, pe oale de lut./ Trona ca un prinț negru, misterios/ între prosoapele albe și laptele prins [...] dar bunica plecase./ Negru de oale de lut nu mai era./ În blidar, uitată/ agățată-ntr-un colț,/ Copilăria” (*Ceramică neagră*). Titlurile unor poeme alcătuiesc, ele însele, o simfonie a culorilor: *Dălțița de argint*, *Dominanta de verde*, *Aleanul de galben*, *Măria Sa Roșu de mac*, *Culori lunecă...*, *Tăceri, culori*, *Umbra de verde*, *Cenușiul*, *Culoarea de lună*, *Culori și tristețe* ș.a. În ciclul *Culorile să rămână o taină*, **M.** se inspiră din opere care au marcat evoluția picturii universale: *Rondul de noapte* („Dacă ar fi fost/ să mă întorc în alte trecuturi/ aș fi ales timpul lui Rembrandt./

Și-n clar-obscurul cald încă de-amurg/ aș fi fost culoare-aurie înmuiată-n lumină”), *Amsterdam* („Acasă la Rembrandt [...] Visez cu ochii deschiși/ la pensoanele lui aurii țesând fire de-amurg”), *Băutoarea de absint* (trimite la un tablou de Van Gogh), *Zâmbetul ei* („[...] Să nu-i fi terminat portretul/ Leonardo divinul?”), *La seceriș* (la Amsterdam, un tablou de Van Gogh), *Prințul valah* (creațiile pictorului Mircea Ciobanu), *Măiestre, Fresce* (ecourile picturii lui Sabin Bălașa), *Un tablou de Millet, Strigătul* (un tablou de Edvard Munch). Un alt reper care dăinuie în creația poetică a lui **M.** și devine vizibil încă din volumul de debut îl constituie referirile la mănăstirile românești, în special la culoarea emblematică a Voronețului, dar și la alte toposuri cu rezonanțe de legendă și istorie de pe alte meleaguri sau de strălucire și mister ale apelor și monumentelor venețiene. **M.** este atrasă mereu de culoare și poemele devin, ele însele, vase comunicante între penel și cuvânt: „La Voroneț,/ la icoane, cerul coboară,/ te-ascultă.../ Voroneț, navă albastră,/ te-nalță, te-nalță...” (*Nava*). Zbuciumul și îndoielile artistului reprezintă chintesența materiei din care pictorul își zămislește tablourile, așteptând răspunsurile inițiaților după ce luminile vernisajului se sting; fără istovire creatorul de frumos se caută mereu pe sine în interiorul culorilor și al cuvintelor: „Tablourile s-au tras în umbră./ Au intrat zeii./ Cineva jubilează în lumina împlinirii./ Altcineva cunoaște tristețea îndoielii./ Cineva a venit pentru tunica albastră./ Altcineva ridică o cupă de vin...// Artistul,/ singur,/ așteaptă...” (*După vernisaj*).

SCRIERI: *După vernisaj*, pref. I. Hurjui, postfață Constantin Dram, Iași, 2001; *Acuarele vulnerabile*, pref. Constantin Ciopraga, Iași, 2003; *Orizontul continuu*, Iași, 2004; *Joc cu așteptarea*, postfață Cezar Ivănescu, Iași, 2005; *Venezia profundis*, ediție bilingvă, trad. italiană Mirabela Popa, Iași, 2007; *Jocul cu cercuri*, Iași, 2009; *Trenul Cervantes*, Iași, 2010.

Repere bibliografice: N. Busuioc, *Scriitori și publiciști contemporani*, Iași, 2002, 284–285; Constantin Dram, *Poezie și culoare*, „Cronica”, 2003, 7; Ilie Dan, *Ut pictura poesis*, „Convorbiri literare”, 2003, 8; Valentin Ciucă, *Un secol de arte frumoase*, Iași, 2004, 289; Ion Hurjui, *Eul profund*, „Cronica”, 2004, 12; Constantin Ciopraga, *Poezie de orizont continuu*, „Convorbiri literare”, 2005, 4; Ion Hurjui, *Morgana*, „Cronica”, 2006, 3; Cristian Livescu, *Maria Mănuică sau poezia din „Castelul cu roșu damnat”*, „Convorbiri literare”, 2008, 1; Ioan Holban, „Orașul acesta îmi pare o cetate ruptă din Atlantida”, „Bucovina literară”, 2008, 8–9; Adrian Țion, *Jocul delicat contemplativ*, „Steaua”, 2010, 3; Boris Crăciun, Daniela Crăciun-Costin, *Dicționarul scriitorilor români de azi*, Iași, 2011, 315–316; Emanuela Ilie, *Dicționarul critic al poeziei ieșene contemporane*, Iași, 2011, 189–194.